

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори МБТО «Донишгоҳи Славянии
Россия ва Тоҷикистон», доктори
илмҳои иқтисодӣ, профессор
Иброҳимзода И.Р.
« 30 » 2026 с.

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар ба диссертатсияи Иброҳимов Саидакрам Саиданварович дар мавзуи «Нақши Пешвои миллат дар пешбарии барномаҳои рушди глобалӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ

Мутобикати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Кори диссертатсионии Иброҳимов Саидакрам Саиданварович дар мавзуи «Нақши Пешвои миллат дар пешбарии барномаҳои рушди глобалӣ» аз рӯйи мазмун, ҳадафу вазифаҳои таҳқиқот, доираи масъалаҳои мавриди омӯзиш ва натиҷаҳои бадастомада ба талаботи шиносномаи ихтисоси илмӣ 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ пурра мутобикат менамояд. Мавзуи таҳқиқот ба банди 3-уми шиносномаи ихтисоси мазкур «Системаҳои глобалӣ ва минтақавӣ», ба банди 4-ум «Иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар равандҳои глобалӣ» ва ба банди 10-ум «Тоҷикистон дар низоми муносибатҳои байналмилалӣ» мутобикат дошта, муҳтавои диссертатсия самтҳои асосии таҳқиқотии пешбиниамудаи шиносномаи ихтисоси мазкурро фаро мегирад.

Мубрамияти мавзуи таҳқиқоти диссертатсионӣ аз хусусияти мураккаб ва тағйирёбандаи равандҳои сиёсии ҷаҳони муосир, густариши мушкилоти глобалӣ ва зарурати таҳкими ҳамкориҳои байналмилалӣ ҷиҳати ҳалли онҳо бармеояд. Дар шароити кунунӣ инсоният бо таҳдидҳо ва ҷолишҳои гуногун, аз ҷумла тағйирёбии иқлим, бухронҳои экологӣ, нобаробарии иҷтимоӣ иқтисодӣ, муҳочират, хатарҳои амниятӣ ва дигар масъалаҳои дорои хусусияти глобалӣ рӯ ба рӯ мебошад, ки ҳалли онҳо ҳамохангсозии талошҳои ҷомеаи ҷаҳониро тақозо менамояд. Дар чунин вазъ омӯзиши нақши давлатҳо ва роҳбарони сиёсӣ дар ташаккул ва пешбурди ташаббусҳои байналмилалӣ аҳамияти махсуси илмӣ ва амалӣ пайдо мекунад. Ҷумҳурии Тоҷикистон дар даврони соҳибистиклолӣ таҳти роҳбарии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун иштирокчии фаъоли муносибатҳои байналмилалӣ ва ташаббускори як қатор барномаҳои муҳимми рушди глобалӣ, махсусан дар соҳаи об, иқлим, рушди устувор ва таҳкими сулҳу амният, эътирофи ҷомеаи ҷаҳониро соҳиб гардидааст.

Ташаббусҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз ҷониби Созмони Милали Муттаҳид дастгирӣ ёфтаанд, аз нақши муассири Пешвои

миллат дар ташаккули рӯзномаи глобалӣ ва пешбурди ҳамкориҳои байналмилалӣ шаҳодат медиҳанд. Аз ин рӯ, таҳқиқи ҷанбаҳои сиёсӣ, назариявӣ ва амалии фаъолияти байналмилалӣи Пешвои миллат, омӯзиши саҳми ӯ дар пешбарии барномаҳои рушди глобалӣ ва муайян намудани ҷойгоҳи Тоҷикистон дар низоми муносибатҳои байналмилалӣи муосир аҳаммияти муҳимми илмӣ, сиёсӣ ва амалӣ дорад.

Маҳз ҳамин омилҳо мубрамияти мавзӯи таҳқиқотро муайян намуда, зарурати омӯзиши ҳамаҷонибаи нақши Пешвои миллатро дар пешбурди ташаббусҳои глобалӣ ва рушди ҳамкориҳои байналмилалӣ асоснок месозанд.

Дарачаи асосноккунии гузоришҳои илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудаанд. Таҳлили муҳтавои диссертатсияи Иброҳимов Саидакрам Саиданварович нишон медиҳад, ки гузоришҳои илмӣ, хулосаҳо ва пешниҳодҳои муаллиф дар заминаи таҳлили амиқи назариявӣ, омӯзиши сарчашмаҳои илмӣи муътамад ва маводи воқеии сиёсӣ асоснок карда шудаанд. Муаллиф дар ҷараёни таҳқиқот аз доираи васеи адабиёти илмӣи ватанӣ ва хориҷӣ, санадҳои байналмилалӣ, маводи Созмони Милалӣи Муттаҳид, ҳуҷҷатҳои расмӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин асарҳо ва суханронӣҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон истифода намуда, масъалаҳои марбут ба нақши Тоҷикистон ва Пешвои миллатро дар пешбурди барномаҳои рушди глобалӣ мавриди таҳлили ҳамаҷониба қарор додааст.

Асосноккунии натиҷаҳои таҳқиқот тавассути истифодаи усулҳои таҳлили сиёсӣ, таърихӣ, муқоисавӣ, системавӣ ва институтсионалӣ таъмин гардидааст. Муаллиф тавонистааст заминаҳои сиёсӣ ва назариявӣи ташаккули ташаббусҳои байналмилалӣи Ҷумҳурии Тоҷикистонро таҳлил намуда, нақши Пешвои миллатро дар пешбурди рӯзномаи ҷаҳонӣи рушд, махсусан дар самтҳои об, иқлим, рушди устувор, дипломатияи байналмилалӣ ва таҳкими ҳамкориҳои байнидавлатӣ нишон диҳад.

Хулосаҳои пешниҳодгардида натиҷаи мантиқӣи таҳлили масъалаҳои мавриди омӯзиш буда, аз муҳтавои бобҳо ва зербобҳои диссертатсия бармеоянд. Дар диссертатсия робитаи мантиқӣи масъалаҳои назариявӣ бо таҷрибаи амалии сиёсати хориҷӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон таъмин гардида, ҷойгоҳ ва нақши ташаббусҳои байналмилалӣи Пешвои миллат дар рушди ҳамкориҳои глобалӣ ва таҳкими нуфузи байналмилалӣи Тоҷикистон ба таври асоснок муайян карда шудааст.

Пешниҳодҳои илмӣ ва амалии муаллиф ба тақмили механизмҳои иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар равандҳои глобалӣ, таҳкими дипломатияи байналмилалӣ, рушди ҳамкориҳои бисёрҷониба ва истифодаи таҷрибаи ташаббусҳои байналмилалӣи Пешвои миллат дар пешбурди ҳадафҳои рушди устувор равона гардида, дорои аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ мебошанд. Натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд дар фаъолияти мақомоти давлатӣ, муассисаҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, муассисаҳои таҳсилоти олӣ ва ҳангоми таҳияи барномаҳои марбут ба сиёсати хориҷӣ ва муносибатҳои байналмилалӣ истифода шаванд.

Ҳамин тавр, хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия пешниҳодшуда бо дараҷаи баланди асосноккунии илмӣ, пайдарҳамии мантиқӣ ва эътимоднокии натиҷаҳо фарқ намуда, аҳаммияти назариявӣ ва амалии онҳо барои рушди

минбаъдаи таҳқиқот дар соҳаи муносибатҳои байналмилалӣ, рушди глобалӣ ва сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон назаррас арзёбӣ мегардад.

Навгонии илмӣ таҳқиқ ва саҳеҳии натиҷаҳои гирифташуда. Таҳлили мухтавои диссертатсияи Иброҳимов Саидакрам Саиданварович нишон медиҳад, ки натиҷаҳои бадастомада дорои навгонии илмӣ муайян буда, барои рушди минбаъдаи таҳқиқот дар соҳаи муносибатҳои байналмилалӣ, масъалаҳои рушди глобалӣ ва нақши давлатҳои рӯ ба тараққӣ дар ташаккули рӯзномаи ҷаҳонӣ аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ доранд.

Навгонии илмӣ таҳқиқот, пеш аз ҳама, дар он ифода меёбад, ки муаллиф масъалаҳои рушди глобалиро дар шароити таҳдидҳо ва бухронҳои муосири ҷаҳонӣ дар иртибот бо фаъолияти байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва нақши Пешвои миллат дар пешбурди барномаҳои рушди устувор мавриди таҳлили комплексӣ қарор додааст. Дар диссертатсия бори аввал дар илми сиёсии ватанӣ ҷанбаҳои назариявӣ ва амалӣ рушди глобалӣ бо омӯзиши нақши Пешвои миллат ҳамчун ташаббускор ва пешбарандаи як қатор ташаббусҳои байналмилалӣ дар соҳаи рушди устувор, амнияти байналмилалӣ ва ҳамкориҳои глобалӣ ба таври низомнок таҳқиқ шудаанд.

Дар раванди таҳқиқот моҳият, хусусиятҳо ва аҳаммияти рушди глобалӣ дар шароити тағйирёбии низоми муносибатҳои байналмилалӣ муайян гардида, масъалаҳои марбут ба бухронҳои ҷаҳонӣ ва роҳҳои таъмини рушди устувор аз дидгоҳи сиёсӣ таҳлил ва ҷамъбаст шудаанд. Муаллиф аҳаммият ва зарурати ташаккули шаклҳои нави ҳамкориҳои байналмилалиро ҳамчун омили муҳими ҳалли мушкилоти глобалӣ асоснок намуда, нақши давлатҳоро дар татбиқи ҳадафҳои рушди устувор муайян кардааст.

Аз ҷумла, яке аз ҷанбаҳои муҳими навгонии илмӣ диссертатсия таҳлили ҷойгоҳ ва нақши Ҷумҳурии Тоҷикистон дар низоми муосири муносибатҳои байналмилалӣ ва арзёбии саҳми он дар пешбурди ташаббусҳои ҷаҳонӣ мебошад. Дар ин замина нақши Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳамчун ташаббускори рӯзномаи байналмилалӣ об, сулҳ ва рушди устувор мавриди омӯзиши илмӣ қарор гирифта, аҳаммияти ташаббусҳои байналмилалӣ Тоҷикистон барои таҳкими ҳамкориҳои глобалӣ ва рушди устувори ҷомеаи ҷаҳонӣ асоснок карда шудааст.

Ҳамзамон, муаллиф тавонистааст нақши Пешвои миллатро дар таҳкими дипломатияи бисёрҷониба, пешбурди фарҳанги сулҳ, рушди ҳамкориҳои байналмилалӣ ва ҷалби таваҷҷуҳи ҷомеаи ҷаҳонӣ ба масъалаҳои глобалӣ обу иқлим муайян намояд. Дар диссертатсия саҳми ташаббусҳои байналмилалӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар коҳиш додани таъсири манфӣи бухронҳои ҷаҳонӣ ва таҳкими механизмҳои ҳамкориҳои байналмилалӣ ба таври илмӣ арзёбӣ шудааст.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия. Натиҷаҳои кори диссертатсионӣ Иброҳимов Саидакрам Саиданварович дорои аҳаммияти муҳими илмӣ, амалӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ буда, метавонанд дар самтҳои гуногуни фаъолияти илмӣ таҳқиқотӣ, сиёсати хориҷӣ, идоракунии давлатӣ ва ҳамкориҳои байналмилалӣ мавриди истифода қарор гиранд. Аҳаммияти илмӣ таҳқиқот, пеш аз ҳама, дар он ифода меёбад, ки муаллиф масъалаи рушди глобалӣ ва нақши роҳбарони сиёсиро дар пешбурди барномаҳои рушди устувор аз дидгоҳи муосири илмӣ

сиёсатшиносӣ таҳлил намуда, ҷанбаҳои назариявӣ ва методологии иштироки давлатҳои рӯ ба тараққӣ дар равандҳои глобалиро мавриди омӯзиши амиқ қарор додааст.

Аҳаммияти амалии натиҷаҳои таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки пешниҳодҳо ва тавсияҳои муаллиф метавонанд дар фаъолияти мақомоти давлатӣ, баҳусус сохторҳои марбут ба сиёсати хориҷӣ, ҳамкориҳои байналмилалӣ, рушди устувор ва татбиқи ташаббусҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон истифода шаванд. Натиҷаҳои таҳқиқот инчунин метавонанд ҳангоми таҳияи концепсияҳо, стратегияҳо ва барномаҳои давлатӣ дар самти рушди ҳамкориҳои байналмилалӣ, дипломатияи бисёрҷониба ва таҳкими мавқеи Ҷумҳурии Тоҷикистон дар арсаи ҷаҳонӣ мавриди истифода қарор гиранд.

Аҳаммияти иҷтимоии диссертатсия дар он ифода меёбад, ки натиҷаҳои таҳқиқот ба баланд бардоштани маърифати сиёсӣ ва байналмилалии шаҳрвандон, таҳкими фарҳанги сулҳ, густариши арзишҳои ҳамкорӣ ва ҳамдигарфаҳмӣ байни давлатҳо мусоидат менамоянд. Омӯзиши таҷрибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва нақши Пешвои миллат дар пешбурди ташаббусҳои глобалӣ метавонад барои таҳкими ҳуввияти миллий, худшиносии шаҳрвандӣ ва тарбияи насли ҷавон дар рӯҳияи эҳтиром ба арзишҳои умумибашарӣ ва манфиатҳои миллий аҳаммияти муҳим дошта бошад.

Аҳаммияти иқтисодии таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки ташаббусҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаҳои об, иқлим, рушди устувор ва ҳамкориҳои байналмилалӣ ба ҷалби сармоягузорӣ, рушди инфрасохтор, истифодаи самараноки захираҳои табиӣ ва таҳкими ҳамкориҳои иқтисодии байналмилалӣ мусоидат менамоянд. Аз ин рӯ, истифодаи натиҷаҳои таҳқиқот метавонад дар таҳияи механизмҳои нави ҳамкориҳои байналмилалӣ ва татбиқи барномаҳои рушди устувор саҳми назаррас гузорад.

Ҳамчунин, маводи назариявӣ ва натиҷаҳои амалии таҳқиқот метавонанд дар фаъолияти муассисаҳои таҳсилоти олӣ, марказҳои илмӣ-таҳқиқотӣ ва ҳангоми таълими фанҳои «Муносибатҳои байналмилалӣ», «Сиёсати хориҷӣ», «Проблемаҳои рушди глобалӣ» ва дигар фанҳои марбут ба сиёсатшиносӣ истифода шаванд.

Ҳамин тариқ, натиҷаҳои диссертатсия дорои аҳаммияти назарраси илмӣ, амалӣ, иҷтимоӣ ва иқтисодӣ буда, татбиқи онҳо метавонад ба рушди илми сиёсатшиносӣ, тақмили сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон, таҳкими ҳамкориҳои байналмилалӣ ва пешбурди ҳадафҳои рушди устувор мусоидат намояд.

Дарачаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Бояд таъкид кард, ки кори диссертатсионии муаллиф бо дараҷаи баланди эътимоднокӣ, дурустӣ ва асоснокии илмӣ тавсиф мегардад. Эътимоднокии натиҷаҳои бадастомада, пеш аз ҳама, ба таҳкурсии мустақами назариявӣ ва методологии таҳқиқот, истифодаи васеи сарчашмаҳои илмӣ ватанӣ ва хориҷӣ, инчунин татбиқи усулҳои муосири таҳқиқоти сиёсӣ асос ёфтааст. Муаллиф зимни таҳқиқот аз назарияҳо ва концепсияҳои маъруфи муносибатҳои байналмилалӣ, рушди глобалӣ, рушди

устувор ва дипломатияи муосир истифода намуда, масъалаҳои мавриди омӯзишро дар доираи равишҳои илмӣ пазируфташуда таҳлил кардааст.

Дурустӣ ва саҳеҳии натиҷаҳои таҳқиқот тавассути истифодаи усулҳои таҳлили сиёсӣ, таърихӣ, муқоисавӣ, системавӣ, институтсионалӣ ва таҳлили санадҳо таъмин гардидааст. Муаллиф масъалаҳои рушди глобалӣ, нақши давлатҳо дар раванди ҳалли мушкилоти ҷаҳонӣ ва саҳми Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар пешбурди ташаббусҳои байналмилалӣ дар заминаи таҳлили пайдарҳамаи мантиқӣ ва воқеъбинона мавриди баррасӣ қарор додааст. Хулосаҳои илмӣ пешниҳодшуда аз муҳтавои таҳқиқот маншаъ гирифта, бо натиҷаҳои таҳлилҳои назариявӣ ва амалии анҷомдодашуда мутобикати комил доранд.

Яке аз омилҳои муҳими таъмини эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот истифодаи доираи васеи сарчашмаҳои муътамад, аз ҷумла санадҳои расмӣ Созмони Милалӣ Муттаҳид, ҳуҷҷатҳои байналмилалӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, маводи ташкилотҳои байналмилалӣ, адабиёти илмӣ муосир, инчунин суханронӣҳо, паёмҳо ва асарҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон мебошад. Омӯзиш ва таҳлили ҳамаҷонибаи ин сарчашмаҳо барои ба даст овардани натиҷаҳои илмӣ асоснок ва эътимодбахш заминаи мусоид фароҳам овардааст.

Ҳамзамон, мутобикати методологияи интиҳобшуда ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, риояи принципҳои объективият, илмӣ ва пайдарҳамаи мантиқӣ дар таҳлили масъалаҳо ба баланд гардидани сатҳи эътимоднокии натиҷаҳо мусоидат намудааст. Муаллиф тавонистааст робитаи мантиқии байни масъалаҳои назариявӣ рушди глобалӣ ва таҷрибаи амалии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар пешбурди ташаббусҳои байналмилалӣ нишон дода, хулосаҳо ва пешниҳодҳои худро дар асоси далелҳои воқеӣ ва таҳлили илмӣ асоснок намояд.

Саҳми шахсии доктараби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ. Саҳми шахсии Иброҳимов Саидакрам Саиданварович дар таҳияи диссертатсия дар иҷрои мустақилонаи ҳамаи марҳилаҳои таҳқиқоти илмӣ ифода меёбад. Аз ҷумла, ҷамъоварӣ ва таҳлили сарчашмаҳои илмӣ, омӯзиши адабиёти ватанӣ ва хориҷӣ, таҳияи заминаҳои назариявӣ методологияи таҳқиқот, коркарди натиҷаҳои илмӣ, таҳияи хулосаҳо ва пешниҳоди тавсияҳои амалӣ аз ҷониби муаллиф мустақилона анҷом дода шудаанд.

Хулосаҳо ва натиҷаҳои илмӣ дар диссертатсия пешниҳодшуда маҳсули фаъолияти мустақили илмӣ доктараб буда, дар заминаи омӯзиши ҳамаҷонибаи масъалаҳои рушди глобалӣ, муносибатҳои байналмилалӣ ва нақши Ҷумҳурии Тоҷикистон дар равандҳои муосири ҷаҳонӣ ташаккул ёфтаанд. Муаллиф тавонистааст масъалаҳои назариявӣ ва амалии рушди глобалиро таҳлил намуда, ҷойгоҳ ва нақши Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмонро дар пешбурди барномаҳои рушди устувори глобалӣ аз нигоҳи илмӣ асоснок намояд.

Дар ҷараёни таҳқиқот доктараб ба омӯзиши хусусиятҳои равандҳои муосири рушди глобалӣ, бухронҳо ва таҳдидҳои ҷаҳонӣ, нақши давлатҳо дар ҳалли масъалаҳои умумибашарӣ ва аҳаммияти ташаббусҳои байналмилалӣ

Ҷумҳурии Тоҷикистон диққати махсус додааст. Дар ин замина, саҳми Пешвои миллат дар пешбурди масъалаҳои об, рушди устувор, таҳкими сулҳ, дипломатияи байналмилалӣ ва густариши ҳамкориҳои бисёрҷониба мавриди таҳлили амиқии илмӣ қарор гирифтааст.

Ҳамин тариқ, саҳми шахсии довталаб дар таҳқиқот бо мустақилияти илмӣ, интиҳоби дурусти методологияи таҳқиқ, амиқии таҳлил, асоснокии натиҷаҳои бадастомада ва аҳаммияти назариявӣ амалии ҳулосаҳо тавсиф гардида, арзиши илмӣ диссертатсияро боз ҳам тақвият мебахшад.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ аз рӯйи мавзӯи диссертатсия. Довталаби дараҷаи илмӣ Иброҳимов Саидакрам Саиданварович вобаста ба мавзӯи қори диссертатсионӣ 7 мақола, аз ҷумла 4-тои он дар маҷаллаҳои тақризшаванда ҷоп намудааст. Бояд қайд намуд, ки наشري натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсионии довталаби дараҷаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшаванда ба талаботи банди 35-и «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 июни соли 2023, №295) тасдиқ гардидааст, пурра мутобиқат дорад. Мақолаҳои илмӣ нашршуда ба таври мустақим муҳтавои асосии таҳқиқотро инъикос намуда, натиҷаҳо ва ҳулосаҳои асосии диссертатсияро бозтоб медиҳанд.

Арзёбии мазмуни диссертатсия. Қори диссертатсионии Иброҳимов Саидакрам Саиданварович дар мавзӯи «Нақши Пешвои миллат дар пешбарии барномаҳои рушди глобалӣ» аз рӯйхати ихтисораҳо, муқаддима, се боб, шаш зербоб, ҳулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад. Ҳаҷми умумии диссертатсия 179 саҳифаи ҷопи компютериро ташкил медиҳад.

Дар муқаддимаи диссертатсия мубрамияти мавзӯи таҳқиқот асоснок гардида, дараҷаи омӯзиши масъала, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва предмети таҳқиқ, асосҳои назариявӣ методологӣ, навгонии илмӣ, аҳаммияти назариявӣ ва амалии натиҷаҳо, нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳо, мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисос ва саҳми шахсии довталаб муайян карда шудаанд.

Боби якуми диссертатсия таҳти унвони «**Асосҳои концептуалӣ ва методологии таҳқиқи масъалаҳои рушди глобалӣ**» масъалаҳои назариявӣ ва методологии рушди глобалиро фаро мегирад. Дар зербоби якум муаллиф моҳият ва аҳаммияти рушди глобалиро ҳамчун концепсияи муҳими сиёсӣ таҳлил намуда, таҳаввули назарияҳои рушди глобалӣ ва рушди устуворро мавриди омӯзиш қарор додааст. Дар ин замина ҷанбаҳои гуногуни илмӣ мафҳуми рушди глобалӣ, муносибати инсон ва табиат, инчунин нақши омилҳои географӣ ва экологӣ дар рушди сиёсӣ ва тамаддунӣ баррасӣ гардидаанд. Дар зербоби дуюм масъалаҳои бухронҳои глобалӣ ва роҳҳои таъмини рушди устувори глобалӣ таҳлил шуда, муаллиф хусусияти системавии бухронҳои сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва экологиро нишон дода, зарурати ташаккули механизмҳои нави идоракунии глобалӣ ва ҳамоҳангсозии сиёсиро асоснок менамояд.

Боби дуюми диссертатсия таҳти унвони «**Тоҷикистон ва масъалаҳои асосии рушди глобалӣ: мушкилот ва дурнамо**» ба омӯзиши ҷойгоҳ ва

нақши Ҷумҳурии Тоҷикистон дар равандҳои муносири глобалӣ бахшида шудааст. Дар зербоби якуми ин боб аҳаммият ва зарурати тарҳҳои нави ҳамкорӣҳои сиёсӣ барои таъмини рушди устувори глобалӣ таҳлил гардида, хусусиятҳои ҳамкорӣҳои байналмилалӣ ва ҳамгироии сиёсӣ дар шароити муосир баррасӣ мешаванд. Муаллиф ба ташаббуси байналмилалӣ Пешвои миллат оид ба «Даҳсолаи таҳкими сулҳ ба хоҳири наслҳои оянда» таваҷҷуҳи махсус зоҳир намуда, онро ҳамчун тарҳи нави ҳамкорӣҳои сиёсӣ ва механизми муҳими таҳкими сулҳу суботи ҷаҳонӣ арзёбӣ менамояд. Дар зербоби дуюм масъалаи Тоҷикистон дар шароити бухронҳои рушди глобалӣ таҳлил гардида, нақши кишвар дар ҳалли масъалаҳои обу иқлим, ҳифзи пирияхҳо, рушди устувор ва таҳкими амнияти минтақавию байналмилалӣ мавриди омӯзиш қарор гирифтааст. Муаллиф саҳми Ҷумҳурии Тоҷикистонро ҳамчун иштирокчиёи ҷаҳони равандҳои байналмилалӣ ва ташаббускори як қатор иқдомҳои ҷаҳонӣ асоснок менамояд.

Боби сеюми диссертатсия таҳти унвони **«Нақши Пешвои миллат дар пешбарии тарҳҳои рушди устувори глобалӣ»** аҳаммияти калидӣ дошта, ба таҳлили ҷаҳонӣ байналмилалӣ Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бахшида шудааст. Дар зербоби якум Пешвои миллат ҳамчун ташаббускори барномаҳои сулҳи ҷаҳонӣ ва рушди устувори глобалӣ мавриди таҳқиқ қарор гирифта, аҳаммияти ташаббуси «Даҳсолаи таҳкими сулҳ ба хоҳири наслҳои оянда», инчунин саҳми Тоҷикистон дар пешбурди дипломатияи об, ҳифзи муҳити зист ва таҳкими арзишҳои рушди устувор нишон дода шудааст. Дар зербоби дуюм нақши Пешвои миллат дар раванди муқовимат ба бухронҳои рушди глобалӣ, таҳкими суботи сиёсӣ, таъмини амнияти миллӣ ва байналмилалӣ, пешбурди дипломатияи «сабз» ва рушди ҳамкорӣҳои байналмилалӣ таҳлил гардидааст. Муаллиф ба таври асоснок нишон медиҳад, ки ташаббусҳои байналмилалӣ Пешвои миллат дар шароити муносири ҷаҳонӣ аҳаммияти муҳимми сиёсӣ ва амалӣ дошта, ба ҳалли масъалаҳои глобалӣ инсоният равона шудаанд.

Дар маҷмӯъ, сохтор ва муҳтавои диссертатсия бо пайдарҳамии мантиқӣ, фарогирии масъалаҳои назариявӣ ва амалӣ, мутобиқат ба мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, инчунин робитаи мустақами байни қисматҳои алоҳидаи он фарқ мекунад. Натиҷаҳо ва хулосаҳои пешниҳодшуда аз таҳлили амиқи масъалаҳои мавриди омӯзиш бармеоянд ва барои рушди минбаъдаи таҳқиқот дар самти муносибатҳои байналмилалӣ, рушди глобалӣ ва сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳаммияти назаррас доранд.

Бояд таъкид намуд, ки хулосаи диссертатсионӣ ба муҳтавои зербобҳо мувофиқ мебошад. Муаллиф хулосаҳоро дар заминаи таҳлили мустақами илмӣ баён намуда, натиҷагирии мантиқии таҳқиқоти худро бо далелҳои воқеӣ ва хулосаҳои муътамад асоснок намудааст.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Таҳлили диссертатсия ва автореферати Иброҳимов Саидакрам Саиданварович нишон медиҳад, ки онҳо мутобиқи талаботи амалкунандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва барасмиятдарорӣ гардидаанд. Сохтор ва мазмуни диссертатсия ба

талаботи муқарраргардида ҷавобгӯ буда, ҳамаи қисматҳои ҳатмии пешбиниамудаи санадҳои меъёрий, аз ҷумла муқаддима, бобҳо ва зербобҳои таҳқиқот, хулосаҳо, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот ва рӯйхати адабиёти истифодашударо дар бар мегирад. Дар диссертатсия унсурҳои асосии таҳқиқоти илмӣ, аз қабili муҳрамии мавзӯ, дараҷаи омӯзиши масъала, мақсад ва вазифаҳои таҳқиқот, объект ва предмети таҳқиқ, асосҳои назариявӣ методологӣ, нағзони илмӣ, аҳамияти назариявӣ амалии натиҷаҳо, нуқтаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда, дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳо ва саҳми шахсии муаллиф ба таври возеҳ инъикос ёфтаанд. Тарзи баёни мавод, шакли пешниҳоди натиҷаҳои таҳқиқот, тартиби истинодоварӣ ба сарчашмаҳо ва барасмиятдарории рӯйхати адабиёти истифодашуда ба меъёрҳои муқарраргардидаи қорҳои диссертатсионӣ мувофиқат менамоянд.

Автореферати диссертатсия низ муҳтавои асосии таҳқиқотро инъикос намуда, натиҷаҳои муҳимтарини илмӣ, нағзони таҳқиқот, аҳамияти назариявӣ амалии натиҷаҳо ва мазмуни муҳтасари бобҳои диссертатсияро фаро мегирад.

Дар маҷмӯъ, муаллиф талаботи таҳия ва барасмиятдарории диссертатсия ва авторефератро мутобиқи муқаррароти «Дастурамал оид ба тартиби барасмиятдарории диссертатсия, автореферати диссертатсия ва дигар маводи илмӣ», ки бо қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 27 декабри соли 2024, №493 тасдиқ гардидааст, риоя намудааст. Барасмиятдарории диссертатсия ва автореферат ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад.

Мутобиқати таҳассуси илмӣ довталаб ба дараҷаи илмӣ. Таҳассуси илмӣ довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ Иброҳимов Саидақрам Саиданварович ба ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ пурра мутобиқат менамояд. Мавзӯи диссертатсия – «Нақши Пешвои миллат дар пешбарии барномаҳои рушди глобалӣ» ба доираи масъалаҳои муҳими муносибатҳои байналмилалии муосир, рушди глобалӣ, дипломатияи бисёрҷониба, ҳамкорӣҳои байналмилалӣ ва иштироки Ҷумҳурии Тоҷикистон дар равандҳои ҷаҳонӣ мансуб буда, ба самтҳои асосии таҳқиқотии ихтисоси мазкур ҷавобгӯ мебошад.

Норасоиҳо ва эродҳо. Бо вучуди арзёбии мусбат, ки дар тақриз оварда шудааст, дар қори диссертатсионӣ якҷанд қамбудихо мавҷуданд, ки бартараф қардани онҳо метавонад ба тақмил ва беҳбудии таҳқиқот ва рушди мавзӯ мусоидат намояд.

1. Дар боби якуми диссертатсия масъалаҳои назариявӣ методологӣ рушди глобалӣ ба таври муфассал таҳлил гардидаанд, аммо таҳлили муқоисавӣ равишҳои мактабҳои муосири муносибатҳои байналмилалӣ (структурализм, конструктивизм ва глобализм) дар шарҳи нақши давлатҳои миёна ва хурд дар ташаккули рӯзномаи глобалӣ ба андозаи қофӣ инъикос нашудааст. Вусъат додани ин ҷанба метавонист заминаи назариявии таҳқиқотро боз ҳам устувортар намояд.

2. Дар зербобҳои дуюм ва сеюми диссертатсия саҳми Ҷумҳурии Тоҷикистон бо роҳбарии Пешвои миллат дар пешбурди ташаббусҳои глобалӣ асоснок карда шудааст. Бо вучуди ин, арзёбии самаранокии ин ташаббусҳо бештар хусусияти сифатӣ дошта, нишондиҳандаҳои муқоисавии оморӣ ва таҳлили динамикаи натиҷаҳои амалии онҳо ба таври маҳдуд истифода шудаанд. Илова намудани чунин маълумотҳо метавонист дараҷаи асоснокии илмӣ ҳулосаҳоро боз ҳам тақвият бахшад.

3. Дар зербоби 1.2. муаллиф масъалаҳои бухронҳои сиёсӣ, экологӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоиро аз нигоҳи назариявӣ мавриди таҳлил қарор додааст. Бо вучуди ин, дар таҳқиқот таснифоти илмӣ бухронҳои глобалӣ аз рӯйи дараҷаи таъсир, хусусияти пайдоиш ва сатҳи таҳдид ба амнияти миллий ва байналмилалӣ ба таври мустақил пешниҳод нагардидааст.

4. Дар зербоби 2.2. таъсири омилҳои глобалӣ ба Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мавқеи кишвар дар муқобили бухронҳои муосир мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Аммо дар баробари тавсифи таҳдидҳо ва мушкилоти мавҷуда, таҳлили муқоисавии таҷрибаи Ҷумҳурии Тоҷикистон бо дигар давлатҳои минтақаи Осиёи Марказӣ дар самти муқовимат ба бухронҳои глобалӣ ва таъмини рушди устувор ба таври кофӣ анҷом дода нашудааст.

Ин эроду пешниҳодҳо дар маҷмӯъ таъсири манфӣ ба мухтавои диссертатсия намерасонанд ва аҳамияти назариявӣ амалии онро коҳиш намедиҳанд.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Диссертатсияи Иброҳимов Саидакрам Саиданварович дар мавзӯи «Нақши Пешвои миллат дар пешбарии барномаҳои рушди глобалӣ», ҳамчун кори илмӣ мустақил ва дар сатҳи баланди илмӣ анҷом ёфта, барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илми сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ мувофиқ аст. Диссертатсия бо талаботи бандҳои 31 ва 33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ гардидааст, комилан мувофиқат мекунад. Автореферати диссертатсия тибқи тартиби муқарраргардида барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илми сиёсӣ таҳия гардида, мазмуни асосии кори таҳқиқотиро дар худ инъикос менамояд. Муаллифи кори диссертатсионӣ, Иброҳимов Саидакрам Саиданварович, барои анҷом додани таҳқиқоти ҷиддӣ ва мукаммали илмӣ сазовори дараҷаи илмӣ номзади илми сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.4. Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалӣ ва минтақавӣ доништа мешавад.

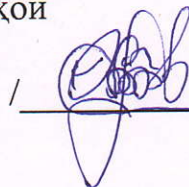
Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, №267 (бо тағйиру иловаҳо бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26.06.2023, №295) тасдиқ гардидааст таҳия ва пешниҳод шудааст.

Тақриз аз ҷониби Саидов Ҳомид Саидович доктори илмҳои сиёсӣ, профессори кафедраи муносибатҳои байналмилалӣ ва дипломатияи МБТО «Донишгоҳи Славянии Россия ва Тоҷикистон» омода гардидааст.

Такризи мазкур дар маҷлиси кафедраи кафедраи муносибатҳои байналмилалӣ ва дипломатияи МБТО «Донишгоҳи Славянии Россия ва Тоҷикистон» аз 26 июни соли 2026, протоколи №11 муҳокима гардида, тасдиқ шудааст.

Дар маҷлиси кафедра 9 нафар иштирок намуданд. Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарafdор» – 9 нафар, «муқобил» – нест, «бетараф» – нест.

Раиси маҷлис,
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
м.и.в мудири кафедраи муносибатҳои
байналмилалӣ ва дипломатия,
дотсент



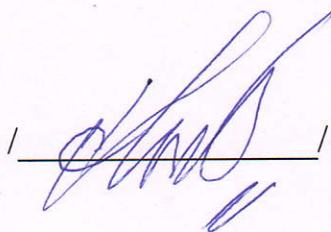
/ _____ / Ҳакимов М.Қ.

Котиби маҷлис,
номзади илмҳои сиёсӣ,
муаллими калони кафедраи
муносибатҳои байналмилалӣ
ва дипломатия



/ _____ Пардаев С.А.

Лоиҳаи такриз омода гардида
аз ҷониби доктори илмҳои
сиёсӣ, профессори кафедраи
муносибатҳои байналмилалӣ
ва дипломатия



/ _____ Саидов Ҳ.С.

Имзоҳои Ҳакимов М.Қ., Пардаев
С.А. ва Саидов Ҳ.С.-ро тасдиқ менамоям.
Сардори шӯъбаи кадрҳои МБТО
«Донишгоҳи Славянии Россия ва Тоҷикистон»
Исмоилова М.Н.



Суроға: 734025. Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, кӯчаи М. Турсунзода, 30.
E-mail: p.rektora@mail.ru
Тел.: (+992) 37 221-35-50
Сомонаи расмӣ: <https://www.rtsu.tj/>

«26» 06 соли 2026